

## **Veerviering 25 juni 2017**

### ***Alles van waarde is weerloos***



### **Verwelkoming**

Goeiemorgen, beste vrienden van het Veer, en welkom op de laatste viering van dit werkjaar dat geheel in het teken stond van Moeder Aarde, de broosheid van de natuur en het kwetsbare leven. Wij sluiten daarop aan met deze viering en het thema *Alles van waarde is weerloos*.

Op het eerste gezicht doet dit simpele zinnetje denken aan een zekere gelatenheid. Alsof het waardevolle gedoemd is om over zich heen te laten lopen. We willen vandaag echter duidelijk maken dat dit niet zo hoeft te zijn. Daarom hebben wij deze viering opgebouwd rond een bij uitstek kwetsbaar stukje natuur: het *grassprietje*. Maar let wel! Je mag het zo vaak vertrappelen als je wil, het richt zich altijd weer op, geruisloos maar hardnekkig.

Alvorens verder in te gaan op dit thema, begroeten we elkaar in de naam van de Vader, de Zoon en zijn Geest, verontschuldigen we de mensen die er vandaag niet bij kunnen zijn en zingen we ons jaarlied.

**Lied** ***Welke god wordt hier aanbeden?***

### **Voorstelling van het thema**

*Alles van waarde is weerloos.*

Dit vers dat de Nederlandse dichter en schilder Lucebert schreef in 1974, wordt vaak te pas en te onpas geciteerd. Het stond zelfs lange tijd in grote neonletters te prijken op het gebouw van een Rotterdamse verzekeringsmaatschappij. Een wat ironische situatie, want in dat gebouw draait alles juist om zekerheid en weerbaarheid.

*Alles van waarde is weerloos* wordt nogal eens losgerukt uit zijn context: een erg filosofisch getint gedicht over *het zijn*. Daarbij is er doorgaans weinig of geen aandacht voor het vervolg van dat gedicht. Samengenomen klinkt dat zo:

*Alles van waarde is weerloos  
wordt van aanraakbaarheid  
rijk  
en aan alles gelijk  
als het hart van de tijd.*

Eigenlijk betekent dit dat alles in onze werkelijkheid, als het er écht op aankomt, kwetsbaar is: onze geliefden, onze kinderen, ons werk, onze gezondheid, de natuur, de aarde waarop wij leven ...

En dan staat er: *wordt van aanraakbaarheid rijk*. Aangeraakt/geraakt worden is dus belangrijk. Het maakt ons leven zoveel rijker.

We zouden deze woorden kunnen interpreteren als een pleidooi voor de rijkdom van de kwetsbaarheid, van het vermogen je te laten raken door mensen en door alles wat leeft: de dieren, de natuur. Met andere woorden: door alles waar het écht op aankomt en wat dus per definitie kwetsbaar is.

We beleven vandaag harde tijden voor wie solidair wil zijn met de kwetsbaren uit onze maatschappij en respectvol wil omgaan met Moeder Aarde. Het lijkt alsof de heersende krachten compleet de andere richting zijn ingeslagen en daarvoor op almaar meer bijval mogen rekenen. De moed zakt je er soms van in de schoenen.

Daarom hebben we op deze tafel verschillende soorten grassprietten geplaatst. Grassprietjes zijn het gewoon vertrappeld te worden. Ze verdorren ook snel in tijden van droogte. Kijk maar naar onze gazons en grasvelden momenteel. Maar ze komen altijd weer terug, ze zijn niet kapot te krijgen. Hoe vaak je er ook over loopt, ze richten zich altijd weer op. En als er eentje vertrappeld blijft liggen, staat daarnaast of elders weer een ander op. Altijd zullen er dragers van hoop zijn.

Met andere woorden: *Alles van waarde is weerloos* ... maar niet kapot te krijgen. Dat wordt onze boodschap.

In het midden van de tafel staat een foto die we zelf genomen hebben in Burkina Faso, het land dat eerder dit jaar al aan bod kwam tijdens de vastenviering. Burkina is een Sahelland. De zon kan er ongenadig toeslaan en de bodem dermate uitdrogen dat hij keihard wordt en gaat barsten. En toch, kijk wat hier gebeurt: op zo'n onherbergzaam stukje aarde groeit een helder groen plantje. Het is weliswaar geen grassprietje, maar als symbool sluit het er perfect bij aan. Ook waar de aarde woestijn wordt, zijn er oases, is er leven, is er hoop.

*Laten we nu **de kaars** aansteken, symbool van licht en hoop in deze wereld  
en samen bidden:*

God, wees hier aanwezig

in onze gemeenschap, in ons lied, in ons gebed.  
Gij toont uw ware gelaat in Jezus van Nazareth:  
teken van tegenspraak,  
hoop voor verdrukten,  
toevlucht voor wie niemand heeft.  
Hij die uw weg gegaan is  
en door zijn lijden en dood  
uw geheim van liefde zonder grenzen  
aan ons onthulde,  
hoop tegen alle wanhoop.  
Laat u vinden in dit uur,  
dat wij op krachten komen bij elkaar  
en zelf een bron van leven worden.  
Amen.

### **Lezing uit de profeet Jesaja 42**

Zo spreekt de Heer:  
Dit is mijn Dienaar, die Ik ondersteun,  
mijn uitverkorene in wie Ik behagen schep.  
Mijn geest stort Ik over Hem uit,  
Gerechtigheid laat hij stralen over de volken.  
Hij roept niet, hij schreeuwt niet  
en op straat verheft hij zijn stem niet.  
Het geknakte riet zal hij niet breken,  
de kwijnende vlaspit niet doven,  
in waarheid zal hij de gerechtigheid laten stralen.  
Onvermoeid en ongebroken zal hij op aarde gerechtigheid laten zegevieren.  
De verre kusten zien uit naar zijn leer.  
Ik, de Heer, roep u in gerechtigheid, Ik neem u bij de hand  
en waak over u en maak u voor de mensen tot het teken van mijn verbond  
en tot een licht voor de volken.  
Blinden zult gij de ogen openen, gevangenen uit hun kerker bevrijden  
en uit de gevangenis allen die in duisternis zitten.

### **Duiding en voorbeelden van kleine goedheid (voorgangers en volgers)**

De Dienaar die de Heer ondersteunt,  
roept niet, schreeuwt niet  
en verheft op straat zijn stem niet.  
Geweld of opdringerigheid is aan Hem niet besteed:  
het geknakte riet zal hij niet breken,  
de kwijnende vlaspit niet doven.  
In waarheid zal hij de gerechtigheid laten stralen.

In het evangelie van Matteüs, 12, 19-20 worden deze woorden van Jesaja op Jezus toegepast. Het citaat volgt op een scène waarbij Hij een man met een verschrompelde hand geneest op de sabbat.

Jezus laat de mens voorgaan op de Wet. Solidariteit met hulpbehoevenden heeft altijd voorrang. Geen Wet, geen systeem, zal Hem daar vanaf houden.

Door zo te handelen stelt Hij zich kwetsbaar op. 'De farizeeën gingen naar buiten en smeedden plannen om Hem uit de weg te ruimen', voegt Matteüs eraan toe.

Het is het verhaal van een aangekondigde dood, de kruisdood.

Jezus' verhaal stopt echter niet bij zijn kruisdood. Wat volgt is de opstanding, de verrijzenis. Verrijzenis betekent niet dat Jezus letterlijk uit de dood is opgestaan. Verrijzenis is ook niet de overwinning van het leven op de dood, een soort *happy end*: het goede heeft het uiteindelijk toch gehaald van het kwade.

**Verrijzenis is de bevestiging dat alles wat Jezus geweest is en gedaan heeft, niet kapotgemaakt wordt. Het gaat niet over het leven op zich, maar over *de manier van leven*. *De weg van de goedheid*, die Jezus ons heeft voorgeleefd, loopt niet dood.**

Het is geen toeval dat het symbool van het christendom niet een afbeelding is van de opstanding, maar van het kruis. Goede Vrijdag en Pasen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In zijn boek *Geduld met God* zegt de Tsjechische theoloog, filosoof en psycholoog Tomás Halík: '*Het kruis aan de muur in onze kerken en huiskamers daagt ons uit om het vervolg van dit verhaal te gaan vertellen met hoe we leven.*' Halík stelt dat '*de opstanding in ons moet plaatsvinden.*' **De Jezus die verder leeft, is niet de onaantastbare superman die de dood heeft overwonnen, maar de gekwetste Jezus, getekend door het kwaad dat mensen elkaar aandoen.**

Met andere woorden:

**God zal zo levend zijn als mensen goed zijn.**

**Niet de abstracte mensheid goed, maar *wij* goed, zo goed mogelijk.**

We hebben de Tweede Wereldoorlog nodig gehad en joodse filosofen als Levinas om ons eraan te herinneren dat geen enkel systeem, ook het meest moorddadige, de blinde, dwaze liefde zoals ze door Jezus in extreme vorm is voorgeleefd, kan kapot krijgen. Dat het diep menselijke in ons hoe dan ook standhoudt tegen de macht van het kwaad. Dat is wat Levinas *le miracle de l'humain* noemt, het wonder in de mens. Of nog: het *Oneindige* in het *eindige*.

Wie ervan droomt het kwaad met wortel en tak uit te roeien, zal altijd in het euvel vervallen van zelf ook geweld te gebruik. Met als gevolg: nog meer kwaad, nog meer slachtoffers.

Er is maar één weg, zegt Levinas, dat is de weg van de kleine goedheid.

Naast het goede dat groots en dreigend is, bestaat de alledaagse menselijke goedheid. Ze is een goedheid zonder getuigen, in stilte voltrokken, bescheiden, zonder triomf. Ze staat buiten elk systeem, boven elke religie, voorbij elke sociale organisatie. Ze ontsnapt aan elke ideologie! Ze is gratis, en juist daardoor eeuwig. Het zijn gewone mensen, de zwakken, die haar verdedigen en ervoor zorgen dat ze doorgaat van de ene naar de andere mens, al staat ze weerloos tegenover de macht van het kwaad dat zich organiseert in naam van het goede. Het lijkt alsof het 'simpele zielen' zijn die een wereldbrand willen blussen met een petieterig waterpeertje. Toch houdt hun schamele goedheid stand. Ze is zoals een grassprietje dat platgetrapt wordt en zich geruisloos maar hardnekkig weer opricht. Het is een 'gekke goedheid', maar ze is tegelijk het meest menselijke in de mens. Ze tekent en bepaalt de mens ondanks zijn onvermogen. Ze is machteloos, maar mooi als de druppels van de morgendauw. Welke frisheid in de wanhoop! Ze wint nooit, maar wordt ook nooit overwonnen. Ze is de vonk van het Oneindige in het eindige!

We gaan nu een rondje 'verrijzenisverhalen vertellen' doen, verhalen van kleine goedheid die we in ons eigen leven hebben mogen ervaren. Gebeurtenissen die ons overkomen zijn of waar we zelf een duwtje aan hebben gegeven.

### **Lied Nieuwe mens in ons geboren**

#### **Geloofsbelijdenis**

Ik geloof dat mensen langzaam groeien  
zoals alles in de schepping.  
Dat mensen vroeg of laat in zich kunnen voelen  
dat zij 'in wording' en op weg mogen zijn,  
zoals ook God in ons 'in wording' is.

Ik geloof dat de Vader geen statische figuur is,  
geen uitgedacht sprookje,  
maar een warme naam voor  
onze-Oorsprong-ten-diepte.

Ik geloof dat de Zoon geen vertelsel van toen is,  
maar iemand die je vandaag nog kan ontmoeten,  
iemand die nu leeft, in velen.

Ik geloof dat de Geest de aanwezigheid is  
van het goddelijke geheim in ons.  
Dat wij deze Geest niet kunnen maken,  
maar dat Hij ons kan overkomen,  
dat wij ontvankelijk kunnen zijn voor Hem,

dat Hij ons kan bezielen  
en verzoenen met elkaar, wereldwijd.

Ik geloof dat op een dag onze wereld  
een wereld naar Gods Droom zal zijn.  
En dat God daarvoor jou en mij  
en elk van ons nodig heeft.

## **Voorbeden**

*Laten wij bidden tot God, die in duizend gezichten aan ons verschijnt:*

- Voor allen die zonder enige schuld aan haat en terreur ten onder gaan, dat hun lijden en sterven de mensheid wakker schudt.
- Voor allen die leven in schrijnende armoede, in isolement of vergetelheid, dat zij mensen ontmoeten die naar hen omzien en hen helpen zich op te richten.

### **Lied Waar mensen elkaar dragen**

- Voor mensen die zich in lichaam of ziel geschonden voelen, dat zij opnieuw met schroom en respect benaderd worden om zo hun kwetsbaarheid te aanvaarden.
- Voor wie troosteloos blijven in hun beproeving en verdriet, dat zij dankzij mensen vol mededogen en geduld nieuwe veerkracht vinden.

### **Waar mensen elkaar dragen**

- Voor wie zoeken naar een nieuwe thuis in een ver en vreemd land, dat wij hen kennen en willen noemen met hun naam. Dat zij thuis mogen zijn onder ons.
- Voor wie worden opgeofferd aan de goden van winst en bezit:  
mensen en dieren als koopwaar, dienstbaar aan andermans belangen.  
Dat wij durven de andere kant opgaan om in de tegenstroom te staan.

### **Waar mensen elkaar dragen**

*Tafel bereiden – rondhaling mandje*

## **Tafelgebed**

Nu de tafel bereid is, bidden wij:  
dat het delen van het brood en het drinken van de beker  
ons hart moge versterken.  
Dat wij vol hoop meewerken aan een nieuwe wereld  
waar er brood en recht  
en waardigheid en liefde is  
voor al wat leeft.

In eenvoudige gebaren  
als brood gebroken en uitgedeeld, een beker doorgegeven,  
blijven wij ons de naam herinneren van Jezus van Nazareth,  
die ooit 'levend brood' werd genoemd  
en die de beker heeft gedronken tot op de bodem.

## **Onze Vader**

*Bidden wij dan samen:*

Onze Vader,  
die in het diepste van uw mensen zijt –  
Uw naam worde steeds meer liefde,  
levend door en tussen ons  
als teken van uw aanwezigheid.  
Laat ons Uw wil ontdekken,  
in het bezig zijn met mensen  
voor een nieuwe wereld  
van geluk voor allen.  
Geef ons het besef  
dat evenveel brood voor allen  
onze dagelijkse opdracht is.  
En waar wij falen of ontmoedigd zijn,  
wees steeds opnieuw voor ons vergeving  
in het herhaald vergeven aan elkaar.  
En leid ons  
dwars door egoïsme en angst  
op onze tocht naar U,  
met Jezus de Heer.  
Amen.

*In die geest van verbondenheid willen we werken aan een vredevolle wereld:*

Het moet niet groot zijn, het mag teder,  
met een gebaar van kleine goedheid.  
Men hoeft het niet te weten,  
als het maar doordringt,  
voelbaar voor wie het is bedoeld.  
Een glimlach, een hand, een dorstige gelaafd.  
Hij die honger heeft, krijgt te eten.  
Het moet niet groot zijn, het mag teder,  
met een gebaar van kleine goedheid.  
Ooit zal men het weten.

*En laat ons nu elkaar met een klein gebaar die **vrede wensen**.*

**Lied** *Die vrede willen stichten*

**Brood en wijn delen**

Wie hier dit uur zijn hand ophoudt, brood neemt en eet, die zegt daarmee dat hij een nieuwe wereld wil waar brood en vrijheid is voor alle mensen.

En wie uit deze glazen drinkt, kiest voor een nieuw verbond met alles wat broos en kwetsbaar is.

Laat ons dan het brood en de glazen delen om Zijn levenskracht door te geven in ons leven van elke dag.

*Broodmandjes doorgeven en heildronk op mensen*

**Hoop** *Václav Havel*

Diep in onszelf dragen wij hoop:  
als dat niet het geval is,  
is er geen hoop.

Hoop is een kwaliteit van de ziel  
en hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt.

Hoop is niet  
voorspellen of vooruitzien.

Het is een gerichtheid van de geest,  
een gerichtheid van het hart,  
verankerd voorbij de horizon.

Hoop in deze diepe en krachtige betekenis  
is niet hetzelfde als vreugde omdat alles goed gaat,  
of bereidheid je in te zetten voor wat succes heeft.

Hoop  
is ergens voor werken  
omdat het goed is,  
niet omdat het kans van slagen heeft.

Hoop is niet hetzelfde als optimisme;  
evenmin de overtuiging dat iets goed zal aflopen.  
Het is de zekerheid  
dat iets zinvol is  
onafhankelijk van de afloop,  
onafhankelijk van het resultaat.



## Slotgebed

Uw droom van hoop, veerkracht en kleine goedheid  
komt dichterbij.  
Dat hij voedsel mag vinden in ons hart en in ons leven.  
Laat uw woord een antwoord krijgen  
en een oproep blijven.  
Dat het altijd mag gezegd en gezongen worden  
dat wij voor kleine mensen bereikbaar blijven  
zoals Gij.

## Lied Voor kleine mensen

### Bronnen

- ✓ *Hoog tijd voor een andere God* (Davidsfonds) & *Golfslag*, 11<sup>e</sup> jaargang nr. 1  
Roger Burggraeve in gesprek met Guido Caerts & Paula Veestraeten
- ✓ *Vriend voor het leven*, Huub Oosterhuis
- ✓ *Geduld met God*, Tomás Halik (Boekencentrum / Pelckmans)
- ✓ *Thomas* KULeuven

**Met dank** voor het meevieren  
Guido, Jac, Paula

